

Leen Versyp (54)

Werkt bij het Mobiel Psychiatrisch Team Multiversum, daarvoor werkte ze op Cadenza 6 op campus Alexianen.

Daarvoor werkte ze 23 jaar in het Dr. Guislain ziekenhuis in Gent en 4 jaar in Compagnie De Sporen, een centrum voor arbeidszorg en arbeidstrajectbegeleiding als verantwoordelijke voor kaarsenatelier en meubelrenovatie.

Mijn jaren in Burundi...

Dat is een eeuwigheid geleden, en toch, als ik begin te vertellen lijkt het alsof dat gisteren was.

Yasmine, coördinator van deStudio vroeg me of ik iets over mijn werk in het CNPK zou kunnen vertellen. Tijdens onze kennismaking en ons gesprek lukt dat aardig, ik schets kort hoe het allemaal begon, zij stelt vragen en ik geef antwoord, het wordt een fijne babbel.

Iets neerschrijven is echter niet zo evident, er komen veel herinneringen naar boven als ik daarover nadenk, veel gevoelens en emoties van mooie en bewogen jaren. Ik vertrok op 22-jarige leeftijd en ben uiteindelijk 6 jaar daar gebleven, heb daar zoveel beleefd en meegemaakt, dus wat vertel je dan wel en wat niet?

Ons mama gaf me jaren geleden een dikke map waarin ze alle brieven die ik destijds aan het thuisfront schreef had bewaard. Voor de gelegenheid ben ik terug gaan lezen wat ik toen allemaal neerschreef en deel daaruit graag een paar werk gerelateerde fragmenten ...

Eind februari 1989 vertrok ik samen met Rita om in Kamenge/Bujumbura een psychiatrisch ziekenhuis op te starten van de Broeders van Liefde. Het zou echter nog een jaar duren vooraleer we effectief van start konden gaan. Ondertussen werkten we in de bestaande polikliniek daar en op een psychiatrische afdeling van het dichtstbijzijnde ziekenhuis.

maart '89

Het werk in het Prince Regent Charles (PRC) verloopt redelijk, naar Afrikaanse termen wel te verstaan. Het verveelt soms om zo weinig te kunnen doen maar nu ze ons wat beter kennen durven we al eens wat meer initiatief nemen. Zo ben ik sinds vorige week gestart met een meisje te

wassen dat geen familie heeft en zelf niet veel kan. Ze kan niet horen of praten en heeft waarschijnlijk een verstandelijke beperking. Aangezien de verpleegkundigen dit niet als hun taak zien ruik je dat meisje van ver. Ik weet niet hoe lang het was geleden dat ze water had gezien en ze liep altijd in dezelfde jurk rond. Ik probeer haar nu dagelijks te

wassen en haar aan te leren om dit zelfstandig te doen. Wassen alweer in Afrikaanse termen want washandjes of handdoeken zijn niet beschikbaar. Dus nat terug in diezelfde jurk. Ik heb nu wel een ander kledje op de kop kunnen tikken en wil haar proberen aanleren om zelf haar kledij te wassen, zo kan ze als het ene vuil is het andere weer aan.

april '89

We werken nu nog elke voormiddag in het Prince Regent Charles ziekenhuis maar dat begint ons stilaan te vervelen omdat we er niet echt veel kunnen veranderen. We hebben al verschillende pogingen ondernomen om een beetje verandering aan te brengen in hun systeem van werken, iedereen knikt dan van "ja" en geeft ons gelijk maar als het er op aankomt is niemand te horen of te zien. Zo hadden we vorige week met een aantal patiënten een zaal achteraan de afdeling opgekuist om er met wat ergotherapie te beginnen. De dokter zou dan voor materiaal zorgen maar tot nu toe is daar nog niks van in huis gekomen. En verder werken kunnen we alleen ook niet, er zijn geen stoelen of tafels, laat staan kasten of materialen om iets met de mensen te gaan doen.

We hebben de eerste stappen gezet en gevraagd om ook op andere afdelingen te kunnen gaan werken en zo ervaring op te doen in de tropische ziekteleer en andere. De directie van het ziekenhuis

is akkoord maar moet nu toestemming vragen aan het ministerie van Volksgezondheid.

En dat kan nog even duren...

Elke namiddag werken we mee in het dispensarium in Kamenge en bereiden we ons voor om – van zodra vanuit het ministerie de toestemming komt – onze eigen verblijfsafdelingen op te kunnen starten.

Ondertussen werken we dus nog steeds op de afdeling "psychiatrie" in het PRC. Ik had al eens verteld over dat meisje dat ik probeerde helpen om zichzelf te leren wassen. Ondertussen kan ik wel zeggen daarin geslaagd te zijn, ze komt nu elke ochtend uit zichzelf een stuk zeep vragen en gaat zich dan zelfstandig wassen. Deze week nadat ze de zeep had teruggebracht deed ze heel raar, ze liep gebogen met haar handen op haar buik en leek precies te kronkelen van de pijn. Nadat ik haar een tijdje had geobserveerd en zag dat er echt iets niet pluis was vroeg ik tijdens de medicatiebedeling aan een collega of we haar een pijnstillertje konden geven, denkend dat ze misschien wel heel veel pijn had van haar maandstonden. Nadat ze een tijd op bed heeft gelegen gaat ze plots terug rechtstaan met gespreide benen en valt daar een kanjer van een worm uit ...

28 maart '90

Ongelofelijk maar waar, maandag zijn we echt van start gegaan met de hospitalisatie in Kamenge. Niet te geloven wat een verschil dit geeft in een werkdag, we komen 's avonds doodmoe thuis, maar kunnen ons geluk niet op. Er zijn 2 afdelingen, een voor de vrouwen en een voor mannen. En meteen hadden we toch al 44 mensen verspreid over deze twee diensten.

De eerste dag was onvoorstelbaar, alle zieken uit het Prince Regent Charles ziekenhuis waar we een tijdje hebben gewerkt zijn nu naar hier gebracht. Eens hier aangekomen hebben we iedereen een flinke douche gegeven en hebben uit noodzaak sommige kleren moeten verbranden. Als ik schrijf dat in sommige kleren duizenden luizen aan het krioelen waren dan is dat niet eens overdreven. Dood, maar dan ook doodmoe waren we na die eerste werkdag, maar het gaf een zalig gevoel. Wetend dat nu eindelijk die eerste stap is gezet, dat we nu eindelijk iets aan de situatie kunnen veranderen, de mensen toch een beter levensbestaan kunnen aanbieden. Dat geeft een enorm gevoel van voldoening en maakt de motivatie om beetje bij beetje alsmaar hoger op te werken des te groter. Een groot probleem is natuurlijk wel de taal, op de mannenafdeling

praten de mensen bijna allemaal Frans, bij de dames is dit absoluut niet het geval.

Verder zijn er natuurlijk heel wat andere zaken die ontbreken. Er is bijvoorbeeld een groot gebrek aan zeep en aan toiletpapier. Ondergoed voor de vrouwen is er niet, laat staan maandverbanden.

In de stad is dat allemaal redelijk goedkoop verkrijgbaar, maar je moet er wel de centen voor hebben. Schoenen zijn hier onbestaande, iedereen loopt op blote voeten. Materiaal voor ergotherapie is er helemaal niet, het zal een uitdaging worden om hieraan te werken.

Ondertussen is hier een jonge vrouw aangekomen en toen we haar een douche wilden geven merkten we dat ze gewoon geen zitvlak meer had. Decubituswonden, maar van een omvang die we nog nooit hadden gezien, je kon er bij wijze van spreken zo je vuisten instoppen. Verschrikkelijk gewoon, en dat hadden ze in het Prince Regent Charles ziekenhuis nooit verzorgd, waarschijnlijk zelfs nooit opgemerkt...

Eens begonnen met flarden van mijn brieven terug te lezen zou ik nog wel uren kunnen doorgaan! Wat ik als afsluiter echter nog graag zou willen delen...

Yasmine had me tijdens ons gesprek de vraag gesteld wat we daar hebben kunnen betekenen voor de mensen? Ik vond dat een moeilijke, want natuurlijk konden wij met de verworven kennis van onze opleiding in theorie veel veranderingen aanbrengen.

Ik heb er echter zelf zoveel geleerd van de mensen daar, teveel om op te noemen, over zaken en onderwerpen die je hier op de schoolbanken nooit zo intens zou kunnen overbrengen.

Ik ben dus vooral zelf dankbaar en probeer die schoonheid en puurheid die ik daar leerde in mijn hart mee te dragen en mijn leven lang te koesteren.

Een van de zaal waar de vrouwen verbleven in het Prince Regent Charles ZH met het meisje op de voorgrond waar ik over sprak, je ziet haar ook op een aantal andere foto's.

Foto's waar we als vorm van ergo beignets of arachides maken met de dames, kleren herstellen, macramé hangers maken of vliegengordijnen van isomo die in verpakkingen meekwam van medicatie.

